Stuk **2166** (2008-2009) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

6 maart 2009

ONTWERP VAN DECREET

tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

INHOUD

Blz.

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet 9
Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media 13
Advies van de Raad van State 17
Ontwerp van decreet 25
Bijlage bij de memorie van toelichting: Reguleringsimpactanalyse (RIA) 29

Vlaamse Regering

MEMORIE VAN TOELICHTING

Bij het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Sinds de invoering van het Topstukkendecreet (24 januari 2003) is inmiddels vijf jaar verstreken.

Het bilan van het Topstukkendecreet is vrij positief te heten. Het decreet, in combinatie met het twee jaar geleden ingevoerde flankerende 'proactieve aankoopbeleid en de 'sleutelwerkenregeling', is een meerwaarde gebleken voor de bescherming van het roerend cultureel erfgoed van bijzonder belang.

Het Vlaamse Parlement velt een positief oordeel in de door haar op 5 november 2008 aangenomen *Met redenen omklede motie* van de heren Bart Caron, Paul Delva, Dany Vandenbossche, Sven Gatz en Kris Van Dijck tot besluit van de op 9 oktober door de heer Arckens in commissie gehouden interpellatie met betrekking van het schilderij 'oude man in een kroeg' van Adriaen Brouwer (Stuk 1862 (2008-2009 — Nr. 2). De motie roept op om 'ervoor te zorgen dat het tot op heden gevoerde beleid inzake behoud en aankoop van cultureel erfgoed ambitieus voortgezet wordt en dat daartoe ook de nodige middelen uitgetrokken worden'.

De motie roept tevens op om 'verder werk te maken van de opstelling van de Topstukkenlijst, van het publieke draagvlak voor dit beleid, tot een activeren en pro-actief maken van het Topstukkenfonds en tot ontwikkeling van andere beleidsinstrumenten zoals een aanpassing van de regeling voor successierechten en de mogelijkheid van een publiek-private samenwerking'.

Het voorliggende voorstel van decreetwijziging wil, in lijn met de bovenvermelde opmerkingen en aanbevelingen, de operationaliteit van het Topstukkendecreet vergroten door de procedure voor de opname in de Topstukkenlijst van grote verzamelingen – zo bijvoorbeeld archivalische en documentaire verzamelingen – te vergemakkelijken, door een lichte aanpassing van het 'absolute' verbod tot bekendmaking van de eigendomssituatie en de bewaarplaats van topstukken in privé-bezit; én door aan het Topstukkenfonds de zo nodige ruimere actieradius toe te kennen.

Met de voorgestelde wijzigingen van het Topstukkendecreet wordt gevolg gegeven aan de motie van het Vlaamse Parlement waar de Vlaamse regering vraagt om 'de voor dat beleid [beleid inzake het behoud en aankoop van cultureel erfgoed] ingezette instrumenten en procedures, waar nodig, te verfijnen of bij te sturen, onder meer om, eventueel en, indien nodig, snel tot aankoop te kunnen overgaan, in het bijzonder het activeren en verbreden van de actieradius van het Topstukkenfonds met het oog op proactieve aankopen van topstukken en sleutelwerken, en de restauratie van topstukken'.

Commentaar bij de artikelen

1. wijzigingen beschermingsprocedure verzamelingen

De voorgestelde wijziging van artikel 5, §1 en § 5, tweede lid van het decreet heeft tot doel om de opname van verzamelingen in de Topstukkenlijst te vereenvoudigen.

In het oorspronkelijke decreet wordt gesteld dat bij het beschermingsbesluit ook de samenstelling van de verzameling wordt gevoegd. De voorbije jaren leerden dat dit in de praktijk voor problemen stelt. De inventaris van een verzameling is vaak een zeer uitgebreid document. Zo kan de inventaris van bijvoorbeeld een documentaire of archivalische verzameling de omvang van een volledig boek, of zelfs van meerdere boeken hebben. Deze inventaris als geheel bij het beschermingsbesluit opnemen leidt tot een erg uitvoerige en tijdrovende taak die niet altijd tot een overzichtelijke tekst leidt.

De voorgestelde wijziging verhelpt daaraan. Indien de eigenaar ermee akkoord gaat, dan moet de inventaris van de collectie niet langer als bijlage bij het beschermingbesluit gepubliceerd worden, maar kan een verwijzing naar de bestaande inventaris volstaan.

2. bekendmaking van de eigendomssituatie en van de bewaarplaats van het topstuk

Het Topstukkendecreet bepaalt dat de eigendomssituatie en de bewaarplaats van topstukken in privébezit nooit bekend gemaakt mag worden. In de praktijk bleken een aantal privé-eigenaars vragende partij om toch de eigendomssituatie en/of de bewaarplaats van hun topstuk bekend te maken, vraag waarop tot op heden niet ingegaan kon worden omwille van het in het Topstukkendecreet opgenomen absolute verbod tot bekendmaking van deze gegevens.

Met het voorstel tot wijziging van artikel 7 van het Topstukkendecreet wordt hieraan geremedieerd.

3. wijzigingen Topstukkenfonds

De voorgestelde wijziging van het opschrift van Hoofdstuk VI en van artikel 19, § 2 en § 3 van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang (“Topstukkendecreet”) heeft tot doel om het krachtens dit decreet opgerichte Topstukkenfonds uit te bouwen tot een efficiënt werkinstrument.

Het Topstukkenfonds, zoals dit door het Topstukkendecreet werd opgericht, heeft een beperkte actieradius: het kan enkel ingezet worden voor de aankoop van reeds in de Topstukkenlijst opgenomen cultuurgoederen en dat enkel in de strikt omschreven situatie waarin de Vlaamse regering een aan haar voorgelegde vraag tot uitvoertoelating weigert.

Uit de beleidspraktijk van de voorbije vijf jaar is gebleken dat het bijzonder wenselijk is om het actieradius van het Topstukkendecreet te verruimen om zo het Fonds ook te kunnen inzetten voor de proactieve verwerving van belangrijke cultuurgoederen.

De voorgestelde wijziging van artikel 19, §2 van het Topstukkendecreet (meer bepaald punt 2° van de nieuwe tekst) laat toe om via het Topstukkenfonds ook cultuurgoederen aan te kopen die voldoen aan de plaatsingscriteria van het Topstukkendecreet (‘zeldzaam en onmisbaar’) maar die op het moment van de verwerving nog niet in de Topstukkenlijst werden opgenomen.

Op die manier kan de Vlaamse regering stukken aankopen die pas na de aankoop op de Topstukkenlijst geplaatst worden waardoor het mogelijk (financiële) waardeverhogend effect dat van een opname in de Topstukkenlijst uitgaat, vermeden kan worden. Een dergelijk effect is onbestaande waar het internationaal vermarktbare stukken betreft, maar voor de stukken van een 'lokaler' belang valt een dergelijk effect niet uit te sluiten.

Op die manier ook kan de Vlaamse regering het Topstukkenfonds inzetten met het oog op de verwerving van bijzondere cultuurgoederen die zich in het buitenland bevinden of daar voor aankoop aangeboden worden. Veel cultuurgoederen vallen immers buiten het toepassingsveld van het Topstukkendecreet omdat ze al eerder Vlaanderen verlieten. Deze cultuurgoederen vallen tot op heden buiten de actieradius van het Topstukkenfonds, alhoewel een 'repatriatie' wenselijk is en een duidelijke meerwaarde zou betekenen voor het in Vlaanderen bewaarde cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang. Ook dit erfgoed kan dan, na verwerving, op de Topstukkenlijst geplaatst worden.

Binnen deze opzet werden, buiten het Topstukkenfonds om, sinds 2004 volgend cultuurgoederen verworven:

- 2004: James Ensor, 'Christus aan het volk getoond', tekening, 350.000 euro, in bruikleen gegeven aan het Museum voor Schone Kunsten te Gent. 'Christus aan het volk getoond' werd inmiddels per ministerieel besluit van 18 juli 2006 op de Topstukkenlijst geplaatst;

- 2006: James Ensor, 'Pierrot et Squelette en jaune', schilderij, 1.500.000 euro, in bruikleen gegeven aan het Museum voor Schone Kunsten te Gent. Dit werk werd inmiddels per ministerieel besluit van 30 mei 2008 op de Topstukkenlijst geplaatst;

- 2007: collectie Ghysels, een collectie mechanische orgels uit de eerste helft van de 20ste eeuw, 610.00 euro, nog niet in bewaring gegeven. Wordt dit najaar gepresenteerd in de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel;

- 2008: het Antifonarium Tsgrooten, een uit 1522 daterend, rijk verlucht koorboek uit de abdij van Tongerlo, 400.000 euro. Het koorboek werd in bewaring gegeven aan de erfgoedbibliotheek van de Rijksuniversiteit Gent. Op 30 mei 2008 werd het Antifonarium opgenomen in de topstukkenlijst.

Door de voorgestelde wijziging van artikel 19, §2 van het Topstukkendecreet (meer bepaald punt 3°) wordt tevens de mogelijkheid gecreëerd om binnen het Topstukkenfonds ook beroep te doen op een mogelijke publiek-private samenwerking.

Dit kan onder twee vormen:
- Financiering via PPS
  De bijzondere kunstwerken die binnen het Topstukkenfonds aangekocht worden, vormen een blijvende verrijking van ons cultureel patrimonium. In die zin gaat het om een investeringsuitgave die in aanmerking komt voor een gespreide financiering waarbij ook privé-partners betrokken kunnen worden.
- Sponsoring via PPS
  Gelet op het culturele belang van de aangekochte topstukken zijn privé-partners mogelijk bereid de aankoop ervan mede te sponsoren. Deze wijziging maakt het mogelijk dat er hiertoe overeenkomsten afgesloten worden.

Het Topstukkendecreet heeft tot doel om het cultuurgoed van uitzonderlijk belang voor de cultuurgemeenschap en voor de toekomstige generaties te behouden. Vandaar ook dat het Topstukkendecreet voor fysische ingrepen op topstukken een voorafgaande toelating vereist. Vandaar ook dat het decreet een subsidieregeling voorziet voor de restauratie van topstukken. De gewone middelenbegroting van de Vlaamse

Gemeenschap laat echter niet toe om deze subsidies op adequate wijze toe te kennen. De restauratienoden van topstukken is moeilijk in te schatten op de basis van een begrotingsjaar. Bij het begin van het begrotingsjaar is immers niet duidelijk welke noden er in de loop van het jaar zullen opduiken. De voorgestelde wijziging van artikel 19, §2, punt 4° bepaalt dat deze subsidies via het Topstukkenfonds gefinancierd zullen worden, waardoor een beter – niet aan een specifiek begrotingsjaar gebonden – inspelen op restauratienoden mogelijk wordt.

De voorgestelde wijziging van artikel 19, §3 van het Topstukkendecreet (meer bepaald punt 7 van de nieuwe tekst) laat toe dat het Topstukkenfonds occasionele inkomsten verwerft uit het beheer van de collectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zo bijvoorbeeld via de inning van verzekeringsvergoedingen bij schade aan de werken uit de eigen collectie. Het is immers logisch dat deze vergoedingen aangewend worden ten behoeve van de collectie en bij voorkeur voor de verwerving van nieuwe stukken, ter vervanging van de geheel of gedeeltelijk verloren gegane stukken.

4. opmerkingen van de Raad van State

In haar advies van 6 januari 2009 stelde de Raad van State dat het Topstukkenfonds een openbare instelling is van categorie A in de zin van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut en als dusdanig niet onder het decreet valt van 18 juli 2003 betreffende publiek-private samenwerking. Derhalve, aldus de Raad van State, dienen de essentiële regels betreffende de overeenkomsten inzake publiek-private samenwerking die het Topstukkenfonds kan sluiten, in het ontworpen decreet te worden opgenomen.

Aan deze opmerking werd gevolg gegeven door in het initieel voorgelegde ontwerp een nieuw artikel 6 in te voegen.

Dit artikel voegt in het Topstukkendecreet een artikel 19 bis in dat de krijtlijnen van de mogelijke publiek-private samenwerking bepaalt.

Paragraaf 1 legt de basisprincipes vast: de afgesloten PPS-overeenkomsten moeten leiden tot de ter beschikking stelling van de cultuurgoederen aan de door het Topstukkenfonds aangeduide erfgoedorganisatie. En het eigendomsrecht van deze cultuurgoederen moet ten laatste 20 jaar na de verwerving ervan binnen het kader van de PPS-overeenkomst overgedragen worden aan het Topstukkenfonds.

Conform de PPS-principes zal de privépartner recht hebben op een vergoeding van de ter beschikking stelling (en latere volledige eigendomsoverdracht) van deze cultuurgoederen. Deze vergoeding kan zowel geheel financieel zijn als een combinatie van een financiële vergoeding en een promotionele return.

Paragraaf 2 laat het Topstukkenfonds toe om met een privé-partner een meerjarige kaderovereenkomst te sluiten waarin het kader en de modaliteiten worden vastgelegd voor individuele dossiers. Deze raamovereenkomst bevat dan – net als dat bij klassieke leasingcontracten het geval is - de voorwaarden waarbinnen de individuele leasingdossiers zullen toegestaan worden. Allicht dat met een exclusieve privé-partner, die de zorg voor erfgoed hoog in het vaandel draagt, een dergelijke kaderovereenkomst afgesloten kan worden. De promotionele return die de privé-partner hieruit kan putten, zal daarbij zorgen voor een scherpe prijszetting mbt de door de privé-partner gevraagde vergoeding voor de ter beschikking stelling; hetgeen leidt tot een win-win voor beide partijen.

Er werd ook overwogen om een paragraaf 3 in te schrijven waarin een begrenzing zou opgenomen worden van de jaarlijkse uitstaande engagementen tot een vast bedrag of tot het niveau van de jaarlijkse dotatie voor het topstukkenfonds.

Dit bleek echter een overbodige grendel te zijn. De engagementen van het Topstukkenfonds, zo ook de (meerjarige) engagementen op het vlak van publiek-private samenwerking, moeten immers opgenomen worden in de jaarlijkse vastlegging- en ordonnanceringmachtiging van het Topstukkenfonds in het begrotingsdecreet. Het principe van de vastlegging- en ordonnanceringmachtiging is een algemeen principe voor VOI' s van categorie A. Vandaar dat deze beperking niet in het voorliggende ontwerp van decreet tot wijziging van het Topstukkendecreet zelf wordt ingeschreven.

Brussel, (datum)

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel,
Bert ANCIAUX

VOORONTWERP VAN DECREET

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 5 van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

"§1. De Vlaamse Regering neemt, als voorlopige maatregel, op eigen initiatief of op voorstel van de Raad roerende goederen of verzamelingen, zowel in privébezit als in overheidsbezit, in de lijst op.

Bij verzamelingen wordt de samenstelling bij de lijst gevoegd of wordt, als de eigenaar daarmee akkoord gaat, verwezen naar een document dat de verzameling beschrijft.";

2° in paragraaf 5 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"Bij verzamelingen wordt de samenstelling bij de lijst gevoegd of wordt, indien de eigenaar daarmee akkoord gaat, verwezen naar een document dat de verzameling beschrijft."

Art. 3. In artikel 7 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art.7. De Vlaamse Regering legt de voorschriften vast voor de inrichting van de lijst en de beschrijving van de beschermde voorwerpen. Ze bepaalt tevens de wijze van bekendmaking. De lijst bevat ook de bewaarplaatsen van de beschermde voorwerpen in overheidsbezit. De eigenaars, bezitters en houders, noch de bewaarplaatsen van de overige beschermde voorwerpen worden bekendgemaakt, tenzij na uitdrukkelijk akkoord van de eigenaar."

Art. 4. In hetzelfde decreet wordt het opschrift van hoofdstuk VI vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk VI. Topstukkenfonds”.

Art. 5. In artikel 19 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 2 wordt vervangen door wat volgt:

“§2. Het Topstukkenfonds heeft tot taak om, in naam en voor rekening van de Vlaamse Gemeenschap, met zijn middelen:
1° de eigendom of mede-eigendom te verwerven van beschermde voorwerpen;
2° de eigendom of mede-eigendom te verwerven van cultuurgoederen die in aanmerking komen voor opname in de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap;
3° overeenkomsten inzake publiek-private samenwerking met het oog op de verwerving van cultuurgoederen als vermeld in punt 1° en 2° af te sluiten en uit te voeren;
4° de kosten voor conservatie en restauratie van beschermde voorwerpen als vermeld in artikel 10, te subsidiëren.”;

2° paragraaf 3 wordt vervangen door wat volgt:

“§3. De middelen van het Fonds zijn:
1° dotaties ten laste van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap;
2° het saldo op het einde van het voorgaande begrotingsjaar;
3° de opbrengsten van eigen thesauriebeheer en toevallige ontvangsten;
4° de terugvorderingen van ten onrechte gedane betalingen;
5° schenkingen en legaten;
6° middelen vanuit het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige investeringsuitgaven;
7° verzekeringsuitkeringen, bruikleenvergoedingen en andere occasionele inkomsten uit het beheer van de collectie kunstwerken van de Vlaamse Gemeenschap.

De dotaties, vermeld in het eerste lid, 1°, worden onmiddellijk toegekend en integraal gestort op de financiële rekening van het Fonds.”

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel,

Bert ANCIAUX

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

Vlaamse overheid

SARC
Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
Arenbergstraat 9
1000 Brussel
Tel 02 553 41 71
www.sarc.be
sarc@vlaanderen.be

Advies van de sectorraad Kunsten en Erfgoed

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed van de SARC adviseert over dit ontwerp van decreet op zijn vergadering van 25 november 2008, na een toelichting van een vertegenwoordiging van de Afdeling Erfgoed van het Agentschap Kunsten en Erfgoed.

ADVIES

De decreetwijziging beoogt de activering van het Topstukkenfonds. Dit is belangrijk, want nu worden aankopen gealloceerd op de gewone middelenbegroting. Een activering van het fonds zou betekenen dat men sneller kan reageren als een topstuk naar het buitenland dreigt te verdwijnen. Ook voorziet het fonds in subsidies voor restauraties.

Ten tweede wil deze wijziging een proactief aankoopbeleid mogelijk maken. Dit zorgt ervoor dat topstukken of -verzamelingen aangekocht kunnen worden voor ze op de Topstukkenlijst terecht komen, zodat prijzen niet kunstmatig worden opgedreven en zodat er ook weer sneller op de bal kan worden gespeeld.

Een derde wijziging is de uitbreiding naar de aankoop van sleutelwerken. Dit zijn belangrijke werken of verzamelingen die passen in de collectie van een erfgoedinstelling van landelijk belang. De aankoop van sleutelwerken gebeurt op voordracht van instellingen.

De decreetwijziging moet het verder mogelijk maken dat de inkomsten van het Topstukkenfonds niet beperkt blijven tot een overheidsdotatie, maar dat ook publiek-private samenwerkingsconstructies mogelijk worden. Concreet denkt men aan sponsoring, schenkingen, legaten, hergebruik van verzekeringsvergoedingen etc.

Tot slot worden er nog enkele technische wijzigingen aangebracht:

- In geval van bescherming van verzamelingen wordt het mogelijk om te verwijzen naar ‘een document dat deze verzameling beschrijft’ (art. 2). Dit betekent een vermindering van administratieve last.
- Mits akkoord van de eigenaar kan de bewaarplaats van topstukken worden bekend gemaakt (art. 4). Dit was vroeger niet mogelijk.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed adviseert positief over deze wijzigingen.

Op deze manier kan er nu al worden ingespeeld op zaken die in de toekomst steeds belangrijker zullen worden. De sectorraad denkt hierbij bijvoorbeeld aan een regeling rond successierechten, waartoe er met deze wijzigingen een aanzet wordt gegeven.

Bovendien is het een goede zaak dat de aankoop van sleutelwerken en topstukken kan gebeuren op voordracht van een instelling. Elke instelling heeft een netwerk en weet ongeveer wat er in privébezit is. Het werkveld kan die signalen opvangen en daardoor proactief werken.

Brussel, 25 november 2008

Johan Thielemans, voorzitter
Chantal De Smet, ondervoorzitter
Hanne Schuermans, secretaris

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

LM
KONINKRIJK BELGIË

1040 Brussel,

Wetenschapsstraat 33

RAAD VAN STATE

DE EERSTE VOORZITTER

45.662/3

Mijnheer de minister,

In antwoord op uw brief van 11 december 2008 (ref.: BA/PEN/NME/NVR08/81), heb ik de eer u hierbij een expeditie en twee afschriften te zenden van het advies van de Raad van State over een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang.

Het verdient aanbeveling, in eventuele briefwisseling over dit advies, het nummer ervan te vermelden.

Met bijzondere hoogachting.

De Eerste Voorzitter,

R. ANDERSEN

De Heer B. ANCIAUX
Vlaams minister van Cultuur, Jeugd,
Sport en Brussel
Arenberggebouw
Arenbergstraat 7

1000 BRUSSEL

LM

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 45.662/3
VAN 6 JANUARI 2009

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 15 december 2008 door de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang", heeft het volgende advies gegeven:

LM 45.662/3

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond [1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*
* *

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot het aanbrengen van een aantal wijzigingen in het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang. Die wijzigingen betreffen de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap en de bij die lijst gevoegde omschrijving van de samenstelling van de verzamelingen die erin zijn opgenomen, de bekendmaking van de eigenaars, de bezitters, de houders en de bewaarplaatsen van de beschermde voorwerpen die niet in overheidsbezit zijn en de taken en de middelen van het Topstukkenfonds, bedoeld in artikel 19 van het decreet van 24 januari 2003.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 5

3. Luidens het ontworpen artikel 19, § 2, 3°, heeft het Topstukkenfonds tot taak om, in naam en voor rekening van de Vlaamse Gemeenschap, met zijn middelen overeenkomsten inzake publiek-private samenwerking te sluiten en uit te voeren met het oog op de verwerving van de in het ontworpen artikel 19, § 2, 1° en 2°, vermelde voorwerpen en cultuurgoederen.

---

(1) Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

.../...

LM 45.662/3

Aangezien het Topstukkenfonds een openbare instelling is van categorie A in de zin van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, is het decreet van 18 juli 2003 betreffende publiek-private samenwerking erop niet van toepassing (zie artikel 2, 2°, van dat decreet) [(2)]. Mede gelet daarop dienen de essentiële regels betreffende de overeenkomsten inzake publiek-private samenwerking die het Topstukkenfonds kan sluiten, in het ontworpen decreet te worden opgenomen.

---

(2) Behoudens artikel 4, § 3, van dat decreet, wanneer de Vlaamse Regering daartoe zou beslissen.

LM

45.662/3

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. SMETS,	staatsraad, voorzitter,
	B. SEUTIN, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	J. VELAERS,	assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevrouw R. THIELEMANS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A.-M. GOOSSENS

J. SMETS

ONTWERP VAN DECREET

De Vlaamse Regering,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel;

Na beraadslaging,

Besluit:

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In artikel 5 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

"§1. De Vlaamse Regering neemt, als voorlopige maatregel, op eigen initiatief of op voorstel van de Raad roerende goederen of verzamelingen, zowel in privébezit als in overheidsbezit, in de lijst op.

Bij verzamelingen wordt de samenstelling bij de lijst gevoegd of wordt, als de eigenaar daarmee akkoord gaat, verwezen naar een document dat de verzameling beschrijft.";

2° in paragraaf 5 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"Bij verzamelingen wordt de samenstelling bij de lijst gevoegd of wordt, indien de eigenaar daarmee akkoord gaat, verwezen naar een document dat de verzameling beschrijft.".

Artikel 3

Artikel 7 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Artikel7

De Vlaamse Regering legt de voorschriften vast voor de inrichting van de lijst en de beschrijving van de beschermde voorwerpen. Ze bepaalt tevens de wijze van bekendmaking. De lijst bevat ook de bewaarplaatsen van de beschermde voorwerpen in overheidsbezit. De eigenaars, bezitters en houders, noch de bewaarplaatsen van de overige beschermde voorwerpen worden bekendgemaakt, tenzij na uitdrukkelijk akkoord van de eigenaar.".

Artikel 4

In hetzelfde decreet wordt het opschrift van hoofdstuk VI vervangen door wat volgt:

"HOOFDSTUK VI

Topstukkenfonds".

Artikel 5

In artikel 19 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 2 wordt vervangen door wat volgt:

"§2. Het Topstukkenfonds heeft tot taak om, in naam en voor rekening van de Vlaamse Gemeenschap, met zijn middelen:

1° de eigendom of mede-eigendom te verwerven van beschermde voorwerpen;

2° de eigendom of mede-eigendom te verwerven van cultuurgoederen die in aanmerking komen voor opname in de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap;

3° overeenkomsten inzake publiek-private samenwerking met het oog op de verwerving van cultuurgoederen als vermeld in punt 1° en 2° af te sluiten en uit te voeren;

4° de kosten voor conservatie en restauratie van beschermde voorwerpen als vermeld in artikel 10, te subsidiëren.";

2° paragraaf 3 wordt vervangen door wat volgt:

"§3. De middelen van het Fonds zijn:

1° dotaties ten laste van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap;

2° het saldo op het einde van het voorgaande begrotingsjaar;

3° de opbrengsten van eigen thesauriebeheer en toevallige ontvangsten;

4° de terugvorderingen van ten onrechte gedane betalingen;

5° schenkingen en legaten;

6° middelen vanuit het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige investeringsuitgaven;

7° verzekeringsuitkeringen, bruikleenvergoedingen en andere occasionele inkomsten uit het beheer van de collectie kunstwerken van de Vlaamse Gemeenschap.

De dotaties, vermeld in het eerste lid, 1°, worden onmiddellijk toegekend en integraal gestort op de financiële rekening van het Fonds.”.

Artikel 6

In hetzelfde decreet wordt een artikel 19bis ingevoegd dat luidt als volgt:

“Artikel 19bis

§1. Het Topstukkenfonds kan met privaatrechtelijke partijen zowel één- als meerjarige overeenkomsten afsluiten inzake publiek-private samenwerking met het oog op de verwerving van cultuurgoederen in de zin van artikel 19, §2, mits:

1° de overeenkomst voorziet dat de cultuurgoederen die via deze samenwerking verworven worden, door de privaatrechtelijke partij ter beschikking worden gesteld aan de door het Topstukkenfonds daartoe aangeduide erfgoedorganisatie;

2° de overeenkomst voorziet in de volledige overdracht van het eigendomsrecht aan het Topstukkenfonds van de cultuurgoederen die via deze samenwerking verworven worden en dit ten laatste binnen een periode van 20 jaar na verwerving ervan.

§2 Het Topstukkenfonds kan, in toepassing van §1 van dit decreet, met privaatrechtelijke partijen een meerjarige kaderovereenkomst sluiten waarin de modaliteiten en het kader vastgelegd worden met betrekking tot de uitvoering van individuele overeenkomsten.”.

Brussel, 6 maart 2009.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel,

Bert ANCIAUX

BIJLAGE

bij de memorie van toelichting:

REGULERINGSIMPACTANALYSE (RIA)

RIA

Reguleringsimpactanalyse voor de wijziging van het Topstukkendecreet

1 Titel

Decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Roepnaam: Topstukkendecreet

2 Aanleiding en doel

2.1 Aanleiding

Het Vlaams Cultureel-erfgoedbeleid[1] heeft 2 hoofdpijlers.

- Enerzijds subsidieert de Vlaamse gemeenschap organisaties die zich bezighouden met het behoud, het beheer en de ontsluiting van cultureel erfgoed (culturele archiefinstellingen, musea, expertisecentra en organisaties volkscultuur) en ondersteunt zij gemeenten en provincies in deze opdracht via cultureel-erfgoedconvenants. Dit onderdeel wordt geregeld door het Cultureel-erfgoeddecreet.
- Anderzijds heeft de Vlaamse Gemeenschap ook een beleid inzake collecties cultureel erfgoed.

Dit collectiebeleid omvat een enerzijds het beheer van een eigen collectie cultureel-erfgoed (dit betreft een collectie van 19.000 stukken, hoofdzakelijk beeldende kunst). Het beheer van de collectie gebeurt op basis van het Koninklijk Besluit van 8 maart 1951 betreffende de inventarissen, de bewaargeving en de bruiklening van kunstwerken.

Anderzijds omvat het collectiebeleid ook een luik bescherming: het Topstukkendecreet. Krachtens dit decreet worden bepaalde werken of collecties van uitzonderlijk belang in Vlaanderen beschermd als *topstukken*. Dit betekent dat dit cultureel erfgoed in Vlaanderen bewaard moet blijven omwille van zijn bijzondere archeologische, historische, cultuurhistorische, artistieke of wetenschappelijke betekenis. Met dat doel wordt een lijst opgesteld van zeldzame en onmisbare cultuurgoederen – de Topstukkenlijst – waarop dit decreet van toepassing is.

[1] Hiermee wordt het beleid bedoeld op het vlak van roerend en immaterieel erfgoed; ondergebracht binnen Cultuur, een gemeenschapsmaterie. Het beleid op het vlak van onroerend erfgoed is gewestmaterie.

RIA

Een bescherming als topstuk heeft als gevolg dat dit werk het Vlaamse grondgebied niet mag verlaten zonder voorafgaande toestemming. Bij verkoop aan het buitenland van een topstuk beschikt de Vlaamse overheid over een voorkooprecht en de aanduiding als topstuk geeft tenslotte recht op conservatie- en restauratiesubsidies.

Topstukken worden als dusdanig aangeduid door opname in de Topstukkenlijst. Op basis van vooronderzoek via proeflijsten en op advies van de Topstukkenraad beslist de Vlaamse regering over opname in de Topstukkenlijst. De voorbije jaren werden volgende categorieën opgenomen in de Topstukkenlijst: schone kunsten 17de eeuw, schone kunsten 19de en 20ste eeuw, architectuurtekeningen Carolus Boromeuskerk Antwerpen, muzikaal erfgoed, archivalisch en documentair erfgoed, Ensortekeningen KMSKA, Vlaamse primitieven.

Indien een topstuk verkocht dreigt te worden aan het buitenland kan de Vlaamse overheid een voorkooprecht uitoefenen. Om dit voorkooprecht te kunnen uitoefenen zijn middelen noodzakelijk, daarom voorziet het Topstukkendecreet in de oprichting van een Topstukkenfonds waarin middelen voorzien worden voor dergelijke aankopen.

Het Topstukkendecreet werd in 2003 goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Na 5 jaar worden een aantal tekortkomingen van deze regelgeving zichtbaar. Hier wordt dieper op ingegaan in de beschrijving van de opties (nuloptie: huidige situatie).

Daarnaast is in deze periode ook het collectiebeleid van de Vlaamse overheid geëvolueerd. Naast een beleid voor Topstukken werd er een flankerend 'pro-actief aankoopbeleid' en de 'regeling sleutelwerken' ontwikkeld – beide een meerwaarde voor de bescherming van roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang.

a) pro-actief aankoopbeleid

Uit de beleidspraktijk van de voorbije jaren blijkt dat het bijzonder interessant is belangrijke cultuurgoederen te verwerven voor ze op de Topstukkenlijst komen. Op die manier kan de Vlaamse Regering stukken aankopen die pas na de aankoop op de Topstukkenlijst beschermd worden waardoor het mogelijk (financiële) waardeverhogend effect dat van een opname in de Topstukkenlijst uitgaat, vermeden kan worden. Een dergelijk effect is onbestaande waar het internationaal vermarktbare stukken betreft, maar voor de stukken van een 'lokaler' belang valt een dergelijk effect niet uit te sluiten.

b) regeling sleutelwerken

Bij de uitbouw van hun collectie worden de Vlaamse cultureel-erfgoedinstellingen geconfronteerd met de hoge marktwaarde van stukken die een essentiële sleutelfunctie hebben voor hun collectie. De realiteit leert dat de middelen van deze instellingen zelden toereikend zijn voor de aankoop van deze sleutelwerken. Cruciale collectiestukken dreigen daardoor definitief buiten het bereik van de Vlaamse cultureel-erfgoedinstellingen te blijven.

Collectiebeherende cultureel-erfgoedinstellingen met collecties die een belangrijke functie vervullen binnen het geheel van de publiektoegankelijke collecties in Vlaanderen, kunnen beroep doen op de regeling sleutelwerken. Het sleutelwerk wordt aangekocht door de Vlaamse Gemeenschap en vervolgens in langdurige bruikleen gegeven aan de erfgoedinstelling in kwestie. Sleutelwerken kunnen topstukken worden, vaak zijn het sub-topstukken.

Het pro-actief aankoopbeleid noch de regeling sleutelwerken is decretaal verankerd.

RIA

2.2 Doelstelling

De wijziging van het Topstukkendecreet heeft 3 doelstellingen:

- technische aanpassingen;
- de armslag van het Topstukkendecreet vergroten door de actieradius van het Topstukkenfonds uit te bouwen;
- een decretale verankering creëren voor het pro-actief aankoopbeleid en de regeling sleutelwerken.

3 Opties

Nuloptie: de regelgeving wordt niet aangepast

Optie 1: wijziging van het Topstukkendecreet

Technische wijzigingen:

1.1 aanpassing procedure bescherming van verzamelingen

1.2 aanpassing regelgeving bekendmaking van de eigendomssituatie en bewaarplaats van een topstuk

De armslag van het Topstukkendecreet vergroten door het uitbouwen van de actieradius van het Topstukkenfonds:

1.3 pro-actieve aankopen van topstukken mogelijk maken op het Topstukkenfonds

1.4 bijkomende financiering voor het Topstukkenfonds

1.4 opname van de regeling sleutelwerken in het Topstukkendecreet, verankering binnen het Topstukkenfonds

4 Effecten

4.1 Doelgroepen en betrokken partijen

Vlaamse overheid:

- als aankoper van topstukken of potentiële topstukken;
- als aankoper van sleutelwerken;
- als beschermer van roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang;
- als verstrekker van restauratiesubsidies voor topstukken.

Collectiebeherende cultureel-erfgoedinstellingen:

- als beheerder van een topstuk;
- als begunstigde van de regeling sleutelwerken.

RIA

Andere:

- private beheerders van topstukken;
- natuurlijke of private personen die roerend cultureel erfgoed te koop aanbieden;
- potentiële sponsors van cultureel-erfgoedorganisaties;
- financiële en aanverwante instellingen.

4.2 De Nuloptie

In de bespreking van optie 1 wordt de huidige situatie telkens besproken in relatie tot de voorgestelde wijziging. Op deze manier kan nagegaan worden wat de verschillen zijn tussen de effecten van de huidige regelgeving en de voorgestelde aanpassingen.

Om deze reden worden de effecten van de nuloptie hier niet apart besproken.

4.3 Optie 1: wijziging van het Topstukkendecreet

Optie 1.1 aanpassing procedure bescherming van verzamelingen

Betrokken partijen

De Vlaamse overheid

Huidige situatie

Niet enkel individuele stukken, maar ook verzamelingen komen in aanmerking voor bescherming als topstuk. Bij de huidige procedure wordt de volledige inventaris van een verzameling mee opgenomen in de Topstukkenlijst.

Voorgestelde wijziging

In geval van bescherming kan ook een verwijzing naar de inventaris opgenomen worden in de Topstukkenlijst.

Voordelen:

- Betere leesbaarheid Topstukkenlijst;
- Minder beheerskosten bij bescherming van verzamelingen.

Optie 1.2 aanpassing regelgeving bekendmaking van de eigendomssituatie en bewaarplaats van een topstuk

Betrokken partijen

De Vlaamse overheid

Beheerders van Topstukken

Huidige situatie

Het Topstukkendecreet stelt dat de eigendomssituatie en bewaarplaats van een topstuk niet bekend gemaakt mag worden. Sommige beheerders van topstukken (bvb musea) wensen dat dit wel zou gebeuren.

RIA

Voorgestelde wijziging

Indien de beheerder dit wenst wordt de eigendomssituatie en bewaarplaats bekendgemaakt.

Voordelen:

- Klantvriendelijker.
- Wanneer de Vlaamse overheid communiceert over Topstukken (bvb publicatie over de Topstukken) kan dit ook extra promotie geven aan de beheerders van topstukken.

Optie 1.3 Pro-actieve aankoop van topstukken mogelijk maken met het Topstukkenfonds

Betrokken partijen

De Vlaamse overheid

Natuurlijke of private personen die roerend cultureel erfgoed te koop aanbieden

Huidige situatie

Met het Topstukkenfonds kunnen nu enkel als dusdanig beschermde topstukken aangekocht worden. De aankoop van een topstuk kan bovendien enkel gebeuren op het moment dat een topstuk naar het buitenland dreigt te vertrekken.

Enkel cultuurgoederen die zich op het grondgebied bevinden waarover de Vlaamse Gemeenschap jurisdictie heeft kunnen aangeduid worden als topstuk. Dit heeft tot gevolg dat (Vlaamse) cultuurgoederen die zich elders in België of in het buitenland bevinden niet als topstuk aangeduid kunnen worden en bijgevolg nooit aangekocht kunnen worden met het Topstukkenfonds.

De Vlaamse overheid koopt momenteel reeds potentiële topstukken aan in kader van het collectiebeleid. Deze aankopen gebeuren echter zonder decretale onderbouw.

Voorgestelde wijziging

Er wordt een mogelijkheid voorzien om met het Topstukkenfonds ook pro-actief cultuurgoederen aan te kopen die in aanmerking komen voor aanduiding als topstuk. Dit betreft zowel potentiële topstukken die zich in Vlaanderen, elders in België en in het buitenland bevinden.

Analoog kunnen ook beschermde topstukken pro-actief aangekocht worden (en dus niet enkel op het moment dat zij het Vlaams grondgebied dreigen te verlaten).

Voordelen:

- Bescherming als topstuk heeft soms een waardeverhogend effect voor het cultuurgoed in kwestie. Door pro-actief aan te kopen wordt de budgettaire kost voor de Vlaamse overheid beperkt.
- De dreiging dat een topstuk het Vlaams grondgebied verlaat heeft eveneens een waardeverhogend effect, waar door potentiële verkopers soms bewust op ingespeeld wordt (bvb persaandacht, parlementaire vragen…). Door pro-actief aan te kopen wordt opnieuw de budgettaire kost voor de Vlaamse overheid beperkt.
- Potentiële topstukken die zich in het buitenland bevinden kunnen aangekocht worden met het Topstukkenfonds.
- Decretale verankering van het bestaande pro-actief aankoopbeleid.

RIA

Optie 1.4 Bijkomende financiering voor het Topstukkenfonds

Betrokken partijen

De Vlaamse overheid

Potentiële sponsors van cultureel-erfgoedorganisaties

Financiële en aanverwante instellingen

Huidige situatie

Het Topstukkendecreet bepaalt op welke manier het Topstukkenfonds gefinancierd wordt.

Volgende manieren van financiering zijn hier echter niet in opgenomen:

- Occasionele inkomsten uit het beheer van de Collectie van de Vlaamse gemeenschap. Binnen het beheer van de Vlaamse Gemeenschap worden soms occasionele inkomsten verworven (bvb verzekeringspremies bij beschadiging van een uitgeleend werk). De logica dicteert dat deze inkomsten opnieuw ingezet worden in het kader van het collectiebeleid. Dit is echter niet mogelijk. Het enige fonds dat binnen het collectiebeleid voorhanden is om inkomsten te boeken, het Topstukkenfonds, laat dit niet toe.
- Schenkingen en legaten - sponsoring.
  Al dan niet in ruil voor een communicatieve return kunnen bedrijven of natuurlijke personen bereid zijn bij te dragen in de financiering voor de aankoop van een (potentieel) topstuk of sleutelwerk.
- Financiering via PPS.
  De middelen binnen het Topstukkenfonds zijn beperkt. Anderzijds zijn de mogelijkheden voor aankopen moeilijk te voorspellen. Een interessante piste kan daarom zijn dat een private partner de aankoop pre-financiert. Deze pre-financiering wordt dan geleidelijk terugbetaald uit de jaarlijkse dotatie van het Topstukkenfonds.

Voorgestelde wijziging

De bovengenoemde manieren van financiering voorzien voor het Topstukkenfonds.

Voordelen:

- Extra inkomsten voor het Topstukkenfonds, hetzij occasioneel, hetzij door sponsoring, mecenaat of legaten.
- De financiering van topstukken van zeer hoge waarde kan over meerdere jaren gespreid worden.

Nadelen:

- Pre-financiering door een private partner geeft meerkost in de vorm van intrestlasten.

Optie 1.5 opname van de regeling sleutelwerken in het Topstukkendecreet, verankering binnen het Topstukkenfonds

Betrokken partijen

De Vlaamse overheid

Collectiebeherende cultureel-erfgoedinstellingen

Natuurlijke of private personen die roerend cultureel erfgoed te koop aanbieden

RIA

Huidige situatie

De regeling sleutelwerken (zie 2.1) is niet decretaal onderbouwd. Ze is echter nauw verwant met het Topstukkendecreet. De Vlaamse overheid gaat enkel een sleutelwerk aankopen en dit in bruikleen geven indien het voor de cultureel-erfgoedinstelling in kwestie financieel niet haalbaar is om dit zelf te doen. Dit zijn dus cultuurgoederen van hoge waarde; soms zijn het topstukken, vaak sub-topstukken. Een aankoop door de Vlaamse overheid garandeert in ieder geval dat het aangekochte werk in Vlaanderen blijft, de inbruikleengeveving garandeert de ontsluiting.

Anderzijds is het weinig zinvol topstukken aan te kopen indien er geen oplossing is voor de ontsluiting ervan. Een criterium dat bijgevolg impliciet meespeelt in de beslissing om een topstuk aan te kopen is de mogelijkheid voor ontsluiting; bijvoorbeeld door het werk in langdurige bruikleen te geven van een cultureel-erfgoedinstelling.

Voorgestelde wijziging

Gelet op de nauwe band tussen het Topstukkendecreet en de regeling sleutelwerken wordt een decretale onderbouw voorzien voor de regeling binnen het Topstukkendecreet.

Voordelen:

- Mogelijkheden voor de versterking van de collecties van cultureel-erfgoedinstellingen in Vlaanderen.
- Regeling sleutelwerken wordt decretaal onderbouwd. Twee op elkaar aansluitende regelingen worden zo samengebracht.
- De budgetten voor aankoop van sleutelwerken moeten hierdoor niet gescheiden worden van deze voor de aankoop van topstukken. Hierdoor verminderen de beheerskosten bij de overheid.
- Opportuniteiten hetzij op het vlak van topstukken, hetzij op het vlak van sleutelwerken zijn moeilijk te voorspellen. Door te werken vanuit één budget krijgen beide regelingen meer armslag.

4.4 Keuze en motivering van de optie

Het Topstukkendecreet wordt net aangepast vanuit de doelstelling de huidige situatie te verbeteren. Bij elk van de subopties wordt dan ook uitgelegd in hoeverre de voorgestelde verandering een verbetering van de huidige situatie. Er wordt dus gekozen voor de optie om het decreet conform de beschreven voorstellen aan te passen.

5 Uitwerking, uitvoering en monitoring

5.1 Juridisch-technische uitwerking

De gekozen optie wordt gerealiseerd aan de hand van een wijziging van het huidige Topstukkendecreet. Er zijn geen overgangsbepalingen noodzakelijk.

5.2 Uitvoering en administratieve lasten

RIA

De wijziging van het Topstukkendecreet geeft geen aanleiding tot extra administratieve lasten.

5.3 Handhaving

De wijziging van het Topstukkendecreet bevat geen bijkomende normatieve bepalingen.

5.4 Evaluatie

Binnen het Topstukkendecreet is geen vast moment voorzien voor evaluatie. Deze wijziging voorziet dit evenmin. Zowel het agentschap Kunsten en Erfgoed als de topstukkenraad kunnen uit eigen beweging een evaluatie uitvoeren. Het is ook vanuit een eerste evaluatie dat de hier beschreven wijzigingen voorgesteld worden.

Verdere evaluaties van het Topstukkendecreet zijn ook voorzien voor de komende jaren; onder meer in het kader van het opnemen van een vrijstelling van successierechten voor topstukken in het Topstukkendecreet.

6 Consultatie

Volgende actoren werden geconsulteerd voor de voorgestelde decreetswijziging:

- FARO, steunpunt voor cultureel erfgoed;
- De Topstukkenraad;
- De strategische adviesraad.

7 Overige informatie voor de Inspectie van Financiën

7.1 Budgettaire impact voor de Vlaamse Gemeenschap

De beslissing over het al dan niet aankopen van een topstuk, potentieel topstuk of sleutelwerk komt toe aan de Vlaamse Regering, die deze bevoegdheid verder delegeerde aan de minister van Cultuur. Een dergelijke beslissing wordt genomen in functie van de opportuniteiten in is bijgevolg niet budgettair te voorspellen. Elk van deze individuele beslissingen wordt voorgelegd aan de Inspectie van Financiën.

De voorgestelde wijziging leidt echter niet tot meer aankopen van topstukken, potentiële topstukken of sleutelwerken. Er kunnen geen bijkomende rechten aan ontleend worden en de beschikbare budgetten stijgen niet door. De voorgestelde wijzigingen geven bijgevolg geen aanleiding tot een directe budgettaire meerkost voor de Vlaamse overheid.

Tot op heden werden er nog geen middelen voorzien in het Topstukkenfonds. Door het fonds meer armslag te geven wordt het opportuun dit wel te doen. Aankopen van sleutelwerken worden tot op heden aangerekend op ba HE7480D. Budgetten die voorzien zijn voor sleutelwerken kunnen in de toekomst herverdeeld worden naar het Topstukkenfonds.

RIA

De voorgestelde wijzing geeft wel potentieel aanleiding tot extra inkomsten: ze laat toe dat occasionele inkomsten en sponsoring als inkomst geboekt kunnen worden in het Topstukkenfonds.

7.2 Impact op het personeelsbestand en –budget

Niet van toepassing.

7.3 Weerslag op lokale besturen

De sleutelwerkenregeling ondersteunt de lokale besturen in het collectiebeleid van hun collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties.

7.4 Administratieve lasten

Niet van toepassing.

8 Samenvatting

Door dit voorstel van decreetwijziging wordt het Topstukkendecreet op volgende punten gewijzigd:

- technische aanpassingen: bij verzamelingen kan verwezen worden naar de inventaris i.p.v. opname van de inventaris zelf, indien de beheerder van een topstuk dit wenst kan het eigenaarschap en de bewaarplaats van een topstuk bekend gemaakt worden;
- inhoudelijke wijzigingen die het Topstukkendecreet meer armslag moeten geven: pro-actieve aankopen van (potentiële) topstukken mogelijk maken op het Topstukkenfond; deze reeds bestaande regeling hierdoor decretaal onderbouwd;
- wijzigingen die extra financiering mogelijk maken voor het Topstukkendecreet: occasionele inkomsten uit het collectiebeheer, sponsoring, pre-financiering door PPS.

Daarnaast wordt gelet op de nauwe samenhang met de regeling sleutelwerken, een decretale onderbouw voor deze regeling voorzien binnen het Topstukkendecreet.

9 Contactinformatie

- Marina Laureys: agentschap Kunsten en Erfgoed, afdelingshoofd erfgoed marina.laureys@cjsm.vlaanderen.be
- Hans Feys: agentschap Kunsten en erfgoed, team collectie: decreetswijziging hans.feys@cjsm.vlaanderen.be
- Kristof Vanden Bulcke: agentschap Kunsten en Erfgoed: RIA kristof.vandenbulcke@cjsm.vlaanderen.be